

באר

ה"אור החיים הקדוש"

סדר לימוד ב"אור החיים" הקדוש

כתקנת מורינו הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א

אלימלך בידרמן

שליט"א

כתקנת מורינו הגה"צ רבי

פרשת תצווה פ"ד

באר ה"אור הזיית הקדוש"

פרשת תצווה ב"ד

סדר לימוד ב"אור החיים" הקדוש כתקנת מורינו הגאון ארי' אלימלך בודרמן שליט"א

וְאַתָּה תְצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַאֲוֹר לְהַעֲלֹת נֵר תְּמִיד: {כ"ז:ב}

וְאַתָּה תְצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זַיִת זֶה כְּתִיב לְמַאֲוֹר לְהַעֲלֹת נֵר תְּמִיד: {כ"ז:ב} מדלגין מתחילה ומתחילין כאן

ולתפס סקרב אליך. טעם אומרו ואתה, גם אמר לשון הקרבה, גם אמר תיבת אליך, יתבאר על דרך אומרים ז"ל (פמ"ד פ"ג) כי הכהונה למשה היתה למנה אלא לצד שמאן ללכת בדבר ה' אחר כמה פעמים חרה ה' בו והסירו מגבירת הכהונה באומרו (ע"ל ד' י"ז) הלא אהרן אחיך הלוי פירוש שהיה לוי ועכשיו נעשה כהן עד כאן. לזה אמר לו בשעת מעשה ואתה פירוש לא לצד שאני מצוך לך אלא גם אתה מצד עצמך הקרב את אהרן במקומך ותעשה הדבר כאלו אתה חפץ בו כי זה לך במקום קרבן לכפרה על אשר העזת פניך לפני ה', ואומרו אליך לכפרתך בהקריב את אהרן ויתן לו גדולתו אין לך קרבן גדול מזה:

עוד ירמוז באומרו הקרב אליך כי על ידי חטא האדם מתרחק בחינת ענף נשמתו שכנגד אותו ענף שבו חטא משורשו הגדול כפי גדלו והקטן כו', והנה באמצעות ההפצרות שהפציר בשליחות ה' גרם להתרחקות ענף אחד מענפי נשמתו משורשה, והגם כי ה' הענישו אף על פי כן כל עוד שלא קיבל העונש הפגם עומד במקומו והרחוק עודנו מרוחק, לזה בשעת תכלית הדבר הודיעו כי בזה יהיה מתקרב הרחוק, והוא אומרו ואתה הקרב אליך פירוש הקרב לעצמך פירוש לבחינתך שרחוקה באמצעות החטא ההוא, ונתכוון ה' להודיעו כי זה תיקונו, ומזה אני משכיל על דבר שאמרו ז"ל בסוף ברכות (נ"ג) חייב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה וכו' ומפרש בגמרא (ס"ט) לקבל הרעה בשמחה כשם ששמח בטובה עד כאן. והיה הדבר קצת בעיני רחוק, ועל פי הדברים האמורים בענין הנה היסורין הם מקריבין ענפי הנשמה שהיו רחוקים משורשם, שאין לך רע ומר כעוזבו את ה' אלהיו, ובאמצעות היסורין יתקרב הרחוק ועל זה ישמח לב המשכיל, ואמר ועשית בגדי קודש וגו' לכבוד ולתפארת שהם הם סימני השמחה שיראה שחפץ ודבר לפארו, אשר זה הוא שנאו לעושה הדבר לצד ההכרח, והגם שהבגדים הם חובת גברא העומד לשרת, עם כל זה רצה ה' לזכות לגלגל זכות זה על ידו שיעשה אותם לחיבה ולשמחה באחיו, ודבר זה הוא בחינת נשמה לנשמה בעיקר מעשה זה, ואולי שנתכוון ה' לומר לו שיעשה הבגדים משלו, והגם ששינינו (ויומא פ"ג מ"ז) בגדי הכהנים באים משל ציבור, הרי אמרו שיחיד יכול להתנדבם ולמוסרם לציבור וכמו כן צוה ה' לעשות:

וְהָיָה עַל אֶהָרֹן לְשֵׁרֵת וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבֹאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ לִפְנֵי ה' וּבְצִאתוֹ וְלֹא יָמוּת: {כ"ח:א}

ובלאתו ולא ימות. נראה שאם לא היו לו הפעמונים

ובדרך רמז יתבאר הכתוב על דרך מאמר הובא בספר זוהר חדש (פלאקס"ח) כי ד' גליות של ישראל כל אחד מהם נגאלו ממנו בזכות אחד, גלות הראשון נגאלו בזכות אברהם אבינו עליו השלום, ב' נגאלו בזכות יצחק, ג' בזכות יעקב, והד' תלוי בזכות משה ולזה נתארך הגלות כי כל עוד שאין עוסקים בתורה ובמצוות אין משה חפץ לגאול עם בטלנים מן התורה. וזה הוא שרמז הכתוב כאן באומרו ואתה תצוה את בני ישראל על דרך (פסל"ג פ"ג) כי מלאכיו יצוה, או על דרך אומרים ז"ל אין צו אלא מלכות כי הוא ימלוך עלינו לעתיד ותנאי הוא הדבר שיעסקו ישראל בתורה. וזה הוא אומרו ויקחו אליך שמן זית זך ירמוז אל התורה שנמשלה לשמן מה השמן מאיר לעולם כך התורה והם דברי הזוהר שכתבנו בסמוך, ודקדק לומר זך שצריכין לעסוק בתורה לשמה בלי שמרים שהם לקנתר ח"ו או להתגדל וכדומה אלה הם שמריה. ואמר עוד כתיב פירוש שצריכין לעסוק בתורה ולכתת גופם על דרך אומרו (פמל"ג י"ז) זאת התורה אדם כי ימות (פסל"ג פ"ג) וכבר כתבתי ענין זה בחפצי (פס"ג) בענין המיימינים בה יעויין שם. ואומרו למאור תתפרש גם כן כפי דרכנו כי בזמן הגלות נחשך מאור הלבנה שנקראת המאור הקטן ונפרד אלוף ממנה ושפחה תירש גבירתה, ולזה יצו כי יכין בשמן זית להאיר למאור וליחדו במכון גם יכין אל המאור הגדול, כי כבר ידעת מאמרם ז"ל (פגל"ג פ"ג) בפסוק (דנ"ג פ"ג) ושב ה' ממה שלא אמר והשיב, גם מאמרם ז"ל (פגל"ג פ"ג) בפסוק לא אבא בעיר והבן. ואומרו להעלות וגו' עולה תמיד ותמיד זה אין לו שיעור ולא תשוב לדאבה עוד והיה לה ה' לאור עולם. ואולי שכוון עוד לומר למאור להעלות נר תמיד כי המאור הגדול הוא יעלה הנר תמיד על דרך אומרו (פס"ג) נשבע ה' וגו' אם אתן את דגנך והיית רק למעלה:

אֲבֵנֵי שֵׁהם וְאֲבֵנֵי מְלָאִים לְאָפֶד וְלַחֶשֶׁן: {כ"ח:ז}

מאת בני ישראל. יתבאר על דרך מה שאמרו בתוספתא דשקלים (פ"ג) כל קרבנות הציבור שנתנדבו מעצמן כשרים ובלבד שימסרום לציבור עד כאן לשונם, והוא מה שאמר הכתוב מאת בני ישראל פירוש כי שמן זה קרבן ציבור ולזה לו יהיה שיתנדבו יחיד צריך שימסרום לציבור ותהיה הבאתו למשכן מאת בני ישראל:

באר ה"אור החיים הקדוש"

פרשת תצווה פ"ד

את הכבש האחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים: ונעדת שמה לבני ישראל ונקדש בכבדי: {כ"ט' ל"ט'}

את הכבש האחד וגו'. אמר את הכבש כדי שלא תסתפק שהוא זולת ב' כבשים האמורים בסמוך, לזה אמר את הכבש פירוש אחד מהמוזכרים, ואומרו האחד נתכוון לומר שהגם שלא היה להם אלא כבש אחד בנמצא יקרבוהו בבוקר ואין כבש שני של בין הערבים מעכב, והנה אומרו האחד פירוש הגם שיש אחד ואין לו שני, ואפילו בחינוך שמעכב ראשון לב' כאומרם בפרק התכלת (מנחות פ"ד מ"ז), אין ב' מעכב לראשון:

וְנַעַדְתִּי שְׁמָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִקְדַּשׁ בְּכַבְדִּי: {כ"ט' מ"ג'}

ונועדתי שמה לבני ישראל ונקדש וגו'. צריך לדעת כוונת הכתוב מה בא ללמדנו באומרו ונועדתי שמה לבני ישראל, ויראה כי בא לתת טעם למה שאומר בגמר דבריו ונקדש בכבודי ואמרו ז"ל (נחמ"ס קט"ו): שכאן נאמר למשה בקרובי אקדש, לזה הקדים לומר ונועדתי שמה לבני ישראל פירוש לצד שאני מזמן שכינתי לבני ישראל חוששני להם מפרצת גדר ומיעוט כבוד מהם לזה צריך לקדשו בקרובי כדי שייראו ממקדשי, ורמז לו שלא הוצרך עשות דבר אלא לצד ישראל אבל לצדו אינו צריך לאיום זה:

וְיָדַעוּ כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְּם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְשִׁכְנִי בְּתוֹכָם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיהֶם: {כ"ט' מ"ו'}

אני ה' אלהיהם. טעם שכפל לומר כן פעם ב', אולי שנתכוון לרבות אפילו בזמן שאין שכינתו בתוכנו הוא ה' אלהינו ולו אנחנו. או ירצה על זה הדרך בידעתם ובהכרתם הדבד כאומרו בתחלה וידעו וגו' בזה יהיו ראויים לקרוא שמי עליהם לומר ה' אלהיהם אבל זולת זה יפרקו עול ויהיו לאלהים אחרים ב"מ:

וְעִשִּׂיתָ מִזְבֵּחַ מִקְטָר קִטְרֵת עֲצֵי שִׁטִּים תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ: {ל"א'}

ועשית מזבח וגו'. טעם שסידר כלי זה של פנים מאוחר מכל המשכן ועבודתו, כבר פירשתי בפרשת תרומה בפסוק (לעיל כ"ה ט') וכן תעשו, ואומרו תעשה למעט מעשה שעשה שלמה שלא היה עצי שטים שהיו כולו זהב:

שמשמיעים את הקול חייב מיתה לשמים שאם לא כן ולא היתה כוונתו אלא למחוסר בגדים היה אומר ולא ימות אחר תשלום הבגדים או לפחות אחר תשלום ד' בגדי כהן גדול ולא באמצע אלא ללמד על הפרט בא שחייב אפילו על הפעמונים, ובפסוק האמור בסוף מעשה הבגדים דכתיב והיו על אהרן וגו' ולא ישאו עון ומתו שם חייב על העובד מחוסר בגדים:

וְעִשִּׂיתָ צִיץ זָהָב טְהוֹר וּפְתִיחַת עֲלָיו וּפְתִיחַת חֹתֶם קֹדֶשׁ לֵה': {כ"ח' ל"ו'}

קדש לט'. משמע שכל מציאות שיכתוב קדש לה' כשר, ומה שאמרו בגמרא (שבט ס"ג) שהיה כתוב שני שיטין יו"ד ה"א למעלה קדש לה' למטה לא לעכובא. ולזה תמצא שם שאמר ר' אליעזר בר' יוסי אני ראיתי ברומי כתוב עליו קודש לה' בשיטה אחת וגו' הרי שאין הדבר מעכב ואפילו לתנא קמא אינו מעכב, ובזה לא יקשה בעיניך פסק רמב"ם פרק ט' מהל' כלי בית המקדש יע"ש:

וְהָיָה עַל מִצַּח אֶהְרֶן וְנִשָּׂא אֶהְרֶן אֶת עוֹן הַקֹּדְשִׁים אֲשֶׁר יִקְדִּישׁוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְכָל מִתְנַת קֹדְשֵׁיהֶם וְהָיָה עַל מִצְחוֹ תָּמִיד לְרִצּוֹן לְהֶם לְפָנַי ה': {כ"ח' ל"ח'}

לרצון להם לפני ה'. צריך לדעת מה ענין יגידו ב' תיבות אלו שבהם יהיה לרצון לפני ה', ואולי שיכוון באומרו קדש על ישראל כאומרו (נחמ"ס כ') קדש ישראל, ותיבת לה' ירצה כי כללות ישראל הנקראים קדש הם לה' חשוקים דבוקים משועבדים ולזה יהיה לרצון לפני ה' שיש לו רצון בישראל באמצעות הכתב, והוא סוד (שבט ט) אני לדודי ובזה יתרצה דודי לי:

וְהַלְבַּשְׁתָּ אֶתְּם אֶת אֶהְרֶן אֶחִיד וְאֶת בְּנָיו אֹתוֹ וּמִשְׁחַת אֶתְּם וּמִלֵּאת אֶת יָדָם וְקִדַּשְׁתָּ אֶתְּם וְכִהְנֹו לִי: {כ"ח' מ"א'}

והלבשת אותם וגו' ומשחת וגו'. פירוש אחר שילבישם בעוד הבגדים עליהם ימשחם ולא קודם ובזה הגיעתם הכהונה לידם, והוא אומרו ומלאת את ידם, ואולי כי יכוין באומרו את ידם בזה לומר כי באמצעות המעשה הם נשפעים בבחינת החסד המתיחסת ליד הגדולה והבן:

וקדשתם. פירוש במעשה הקרבנות כאומרו וזה אשר תעשה להם לקדש אותם. וטעם שהזכיר הדבר כאן לומר שלא יקדש אותם עד שיקדים לעשות הלבשה והמשיחה והבן:

לעילוי נשמת
הרה"ח ר' ראובן בן הרה"ח ישראל עוזר קליין זצ"ל
נלב"ע בחג השבועות תשע"א